

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Disputatæ Dicuntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Moyses, fuerit excellentior alis prophetis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Aliud autem requiritur ex parte rei denuntiatae, scilicet signum, per quod veritas rei denuntiatae demonstratur. unde & Moyses a Deo signum accepit ut ei crederet. Sed quia denuntiatio in prophetia non principaliter, sed consequenter se habet in prophetia, ideo in finis gradus prophetiae est in eo, in quo inuenitur quaedam audacia, vel promptitudo ad aliquid dicendum vel faciendum, sine hoc quod ei reuelatio fiat. sicut si dicamus aliquem gradum prophetiae fuisse in Sansone, largo modo accipiendum prophetiam, secundum quod omnis supernaturalis influxus ad prophetiam reducitur. Secundus vero gradus erit in eo, qui habet visionem intellectualem tantum secundum iudicium, ut in Salomone. Tertius vero in eo, qui habet intellectualem visionem cum imaginaria, ut in Esaiâ, & Hieremia. Quartus vero in eo, qui habet visionem intellectualem plenissimam quantum ad iudicium, & quantum ad acceptationem, sicut in Dauid. Secundo possunt distinguere gradus prophetiae ex dispositione prophetatis. Et sic, cum prophetia fiat in somnio, & visione vigiliae, ut dicitur Numeri 11. perfectior est gradus prophetiae, quae est in vigilia, quam quae est in somnio, quia intellectus est melius dispositus ad iudicandum, tum quia euocatio a sensibilibus, non est facta naturaliter, sed ex intentione perfecta interiorum virium ad ea, quae diuinitus demonstrantur. Tertio ex modo accipiendi, quia quanto expressius significat res prophetata, prophetiae gradus est sublimior: nulla autem signa aliquid expressius significant quam verba, & ideo altior gradus prophetiae est, quando percipiuntur verba expressis designantia rem prophetatam, sicut de Samuele legitur primi Regum tertio, quam quae demonstrantur aliqua figurae, quae sunt aliarum rerum similitudines, ut olla successa ostensa est Hieremia. Hierem. 1. ex hoc. n. manifeste ostenditur, quod lumen prophetici magis in somno vigore percipitur, quando secundum expressioris similitudinem res propheticae demonstrantur. Quarto ex parte eius quod reuelationem facit: eminentior. n. gradus prophetiae est quando videtur ille qui loquitur, quam quando verba audiuntur tantum, siue sit in somnio, siue sit in visione: quia ostenditur, quod magis accedit propheta ad cognitionem eius qui reuelat. Quando vero videtur ille, qui loquitur, altior gradus prophetiae est quando videtur in specie angelici, quam quando videtur in specie hominis, & adhuc eminentior si videatur in figura Dei, sicut Esai. 1. Esaias vidit Deum sedentem. Cum. n. prophetiae reuelatio a Deo descendat in angelum, & ab angelo in hominem, tanto ostenditur plenior prophetiae receptio, quanto magis acceditur ad primum principium prophetiae. Rationes illae, quae ostendunt, quod gradus prophetiae distinguuntur secundum imaginariam visionem concedenda sunt secundum modum praedictum. Nec hoc dicendum est, quod diversitas gradus distinctionem exigit speciei.

AD RATIONES vero quae sunt in oppositum, per ordinem respondendum est. Ad quarum etiam primam patet responsio ex dictis.

AD SECUNDAM dicendum, quod quoniam aliquid distinguitur secundum speciem, oportet quod fiat distinctio secundum id, quod est formale. Sed si fiat distinctio graduum in eadem specie potest esse secundum id, quod est materiale, sicut animal distinguitur per masculinum & femininum, quae sunt differentiae materiales, ut in 10. Metaphy. dicitur.

AD TERTIAM dicendum, quod cum lumen propheticum non sit aliquid immanens prophetiae,

A Sed sit quasi quaedam passio transiens, non oportet ut propheta semper sit in eodem gradu prophetiae, immo quandoque fit ei reuelatio secundum unum gradum, quandoque secundum alium.

AD QVARTVM dicendum, quod cum aliqua nobiliora quandoque minus perfecte cognoscatur, sicut cum de diuinis habetur opinio, & de creaturis scientia, non potest ex reb. prophetatis gradus accipi prophetiae, & praecipue cum ea quae sunt denuntianda prophetiae reuelantur, secundum quod exigit eorum dispositio, propter quos prophetia datur. potest tamen dici quod secundum res prophetatas gradus prophetiae distinguuntur, sed tamen propter nimiam rerum reuelatarum diuersitatem, non possunt secundum hoc aliqui gradus determinati prophetiae assignari, nisi forte in genere, ut si dicatur, quod cum reuelatur aliquid de Deo est eminentior gradus, quam cum reuelatur de creaturis.

AD QVINTVM dicendum, quod dicta, & facta quae ibi tangunt non pertinent ad reuelationem prophetiae, sed ad denuntiationem quae fit secundum dispositionem eorum quibus denuntiatur. Unde secundum hoc, non possunt gradus prophetiae distinguere.

AD SEXTVM dicendum, quod gratia signorum est differens a prophetia. Potest tamen reduci ad prophetiam secundum hoc quod per signa veritas prophetiae demonstratur. Unde & gratia signorum quantum ad hoc est potior quam prophetia, sicut & scientia, quae demonstrat propter quod est potior quam scientia, quae dicit quia. Et propter hoc prima 2. Corinth. 12. praemittitur gratia signorum gratiae prophetiae. Unde & ille propheta est excellentissimus, qui etiam signa facit, habens reuelationem propheticam. Si autem signa faciat sine reuelatione prophetica, & si forte sit dignior simpliciter, non tamen est dignior quantum pertinet ad rationem prophetiae, sed sic computabitur talis in infimo gradu prophetiae, sicut ille qui habet audaciam tantum ad aliquid faciendum.

ARTICVLVS XIII.

Verum Moyses fuerit excellentior omnibus alijs prophetis.

QVARTODECIMO quaeritur, utrum Moyses fuerit excellentior alijs prophetis. Et videtur quod non, quia ut dicit Gregorius, per successiones, & incrementa temporum creuit diuinae cognitionis augmentum.

¶ 2. Praet. glossa dicit in principio psalterij, Dauid propheta fuit excellentissimus. ergo Moyses non fuit excellentissimus.

¶ 3. Praet. Maiora miracula facta sunt per Iosue qui fecit stare solem & lunam, Iosue 10. quam per Moysen, & similiter per Esaiam, qui fecit solem retrocedere. Esai. 38. ergo Moyses non fuit prophetarum maximus.

¶ 4. Praet. Ecel. 48. dicitur de Helia. Quis poterit tui similiter gloriari, qui sustulisti mortuum ab inferis, &c. & sic idem quod prius.

¶ 5. Praet. Math. 11. dicitur de Ioan. Inter natos mulierum, &c. ergo nec Moyses fuit eo maior, & sic idem quod prius.

SED CONTRA, est quod dicitur Deut. vlt. Non surrexit propheta ultra in Israel sicut Moyses.

¶ 2. Praet. Num. 12. dicitur. Si quis fuerit inter vos propheta Domini in somnio aut visione loquar ad eum: an non talis seruus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est. Ex quo patet, quod ipse alijs prophetis praefertur.

RESPON.

1. 2. q. 174. artic. 4. Homil. 16. in Eze. a med.

RESPON. Dicendum, quod inter prophetas aliqui secundum aliquid diuersimode possunt maiores reputari: simpliciter autem loquendo omnium maximus Moyses fuit, in eo enim quatuor, quæ ad prophetiam requiruntur excellentissime sunt inuenta. Primo quidem visio intellectualis in eo excellentissima fuit, secundum quam tantum meruit eleuari, ut ipsam Dei essentiam videret secundum quod dicitur Numeri. 12. Palam, & non per ænigma, &c. Et hæc quidem eius visio non est facta angelo mediante, sicut aliæ visiones prophetales, vnde ibidem dicit, Ore ad os loquor ei. Et hoc expressè dicit Augu. ad paulinã de videndo Deũ, Et 12. super Gene. ad literam. Secundo, imaginaria visio fuit in eo perfectissima: quia eam quali ad nutum habebat. vnde dicitur Ezech. 33. quod loquebatur ei Dominus facie ad faciem, sicut homo soler loqui ad amicum suum. In quo etiam alia eius eminentia, quantum ad imaginariam visionem potest notari, quod ipse scilicet non solũ audiuit verba, reuelantis: sed vidit non in figura hominis vel angeli, sed qua si ipsum Deum, non in somnio sed in vigilia, quod de nullo aliorum legitur. Tertio, eius denuntiatio fuit excellentissima, quia omnes qui fuerunt ante eum instruxerunt familias suas per modum disciplinæ: Moyses autẽ fuit primus qui locutus est ex parte Domini dicens, hæc dicit Dominus, & nõ vni familie, sed toti populo, nec denuntiavit ex parte Domini, vt attendere dicitur alterius propheta præcedentis: sicut propheta denuntiando inducebat vt observaret lex Moyfi. vnde denuntiatio præcedentiũ fuit preparatio ad legem Moyfi, quæ fuit fundamentum quoddam denuntiationis sequentiũ prophetarũ. Quarto fuit eminentior quantum ad ea quæ ordinantur ad denuntiationem, quantum ad miracula quidem, quia fecit signa ad conuersionem, instructionem totius generis: alij vero Prophetae fecerunt particularia signa ad speciales personas, & specialia negotia. vnde dicitur Deut. ultimo, non surrexit vltra propheta in Israel sicut Moyses, quẽ nosse Dominus facie ad faciem, quantum ad eminentiam reuelationis in omnibus signis atque potentis, sicut fecerat in terra Aegypti Pharaoni & omnibus seruiscius & ita magna mirabilia quæ fecit Moyses corã vniuerso Israel, quantum etiam ad audaciam apparet eminentissimus, quia in sola virga descendit in Aegyptum, non solum ad denuntiamdum verba Domini: sed ad flagellandum Aegyptum, & populum liberandum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod verbũ Gregorij est intelligendum de his quæ pertinent ad mysterium incarnationis, de quibus aliqui posteriores expressiores reuelationes acceperunt, quã Moyses: non autem quantum ad cognitionem diuinitatis de qua plenissime Moyses instructus fuit.

AD SECVNDVM dicẽdũ, quod Dauid dicit esse excellentissimus prophetarum: quia expressissime prophetauit de Christo sine aliqua imaginaria visione.

AD TERTIVM dicẽdũ, quod quibus illa miracula fuerint maiora miraculis Moyfi, quantum ad substantiam factũ: tamen illa Moyfi fuerunt maiora quantum ad modũ faciendi, quia facta sunt toti populo, & ad populi instructionem in noua lege, & liberationem: illa vero fuerunt aliqua particularia negotia.

AD QVARTVM dicẽdum, quod eminentia Helia præcipue in hoc attenditur, quod a morte immunis conseruatus fuit, etiam multis alijs prophetis eminentior fuit quoad audaciã & magnitudinẽ

signorum, vt ex verbis Ecl. ibidem habetur. AD QVINTVM dicẽdum, quod cũ Moyses alius præfertur intelligendum est de prophetis veteris testamenti: quia tunc præcipue propheta fuit in suo statu, quando Christus ad quem omnis propheta ordinabatur expectabatur venturus. Ioan. autem ad nouum pertinet testamentum, vnde Matth. 11. lex & propheta vsq; ad Ioannem. In nouo tamen testamento facta est manifestior reuelatio, vnde dicitur secundẽ Corinthiorum 2. nos autem reuelata facie, vbi expressè Apostolus vsq; ad alios apostolos Moyfi præfert. Et tamen nõ sequitur. Si Ioanne Baptista nullus fuit maior, quod propter hoc nullus fuerit eo excellentior in gradũ prophetia: quia cum propheta non sit donatus gratiã gratum facientis, potest esse potior in propheta, qui est minor in merito.

QVÆSTIO XIII.

De Raptu.

In quinque articulos diuisa.

- ¶ Primo quæritur quid sit raptus.
- ¶ Secundo, Vtrum Paulus in raptu vidit Deum per essentiam.
- ¶ Tertio, Vtrum intellectus alicuius videris potest eleuari ad videndum Deum per essentiam, sine hoc quod abstrahatur a sensibus.
- ¶ Quarto, Vtrum abstractio requiritur ad hoc quod intellectus possit videre Deum per essentiam.
- ¶ Quinto, quæritur, quid est illud quod apostolus circa raptum suum sciuit, & quid non sciuit.

ARTICVLVS PRIMVS.

Quid sit raptus.

QVÆSTIO est de raptu. Et primo quæritur, quid sit raptus. Describitur autem a magistris sic. Raptus est ab eo, quod est secundum naturam in id quod est contra naturam, vi superioris nature eleuatio. Et vñ quod inconuenienter, quia vt Aug. dicit, intelligentia hominis naturaliter cognoscit Deum: sed in raptu eleuatur hominis intellectus ad Dei cognitionem, ergo nõ eleuatur in id, quod est contra naturam, sed quod est secundum naturam. ¶ 2 Præt. Magis depedet spiritus creatus ab intellectu, quam corpus inferius a superiori: sed impressiones superiorum corporum sunt inferioribus corporibus naturales, vt dicit Commen. in 3. Cel. & in 1. Mundi. ergo nec eleuatio spiritus humani, quantumuis fiat vi superioris nature est nisi naturalis. ¶ 3 Præt. Roma. 11. super illud. Contra naturam refertus es in bonam oliuam, dicit glossa, quod Deus actor nature nihil contra naturam facit, quia hoc est vnicuique naturale, quod ab eo accepta quæ est modus omnis, & ordo nature: sed eleuatio raptus fit a Deo, qui est conditor humanæ nature: ergo non est contra naturam, sed secundum naturam. Sed dicendum, quod dicitur esse contra naturam quia fit diuinitus, non per modum spiritus humani. ¶ 4 Sed contra, Dion. dicit 8. de Diu. nom. quod iustitia Dei in hoc attenditur, quia omnibus rebus distribuit secundum suum modum, & dignitatem: sed Deus nõ potest aliquid facere contra suam iustitiam. ergo

Episto. 112. ca. 12. a medio.

Aug. 12. super Henef. ad literam ca. 27. to. 3.